

Αριστερά: η Πύλη του Πασά στο Μπεράτι θεωρείται από τα ωραιότερα μνημεία της Αλβανίας (φωτογραφία της Γιούτα Μπένζενπεργκ). Δεξιά: κλειστό για το κοινό, το Φετιχγιέ Τζαμί της Αθήνας σημαίνει «Τζαμί της Κατάκτησης» και μνημονεύει την τελευταία μεγάλη κατάκτηση των Οθωμανών, τον Χάνδακα το 1669 (Καμίλο Νόλλας)

Τα βλέπεις, τα μυρίζεις, τα ακούς

Αρώματα, ήχοι και εικόνες από τα μνημεία που χτίστηκαν στους επτά αιώνες οθωμανικής κυριαρχίας στα Βαλκάνια «ζωντανεύουν» στο Λουτρό των Αέρηδων

Της **Μαίρης Αδαμοπούλου**

Η ηλικία του ξεπερνά τα 462 χρόνια. Στην πορεία του φιλοξένησε εμπόρους και ταξιδιώτες. Είδε τα 68 δωμάτιά του να μετατρέπονται σε κελιά φυλακής και σε αποθήκες πυρομαχικών, ενώ τα τελευταία 60 χρόνια στεγάζει γλυπτά της αρχαιότητας καθώς λειτουργεί ως παράρτημα του Αρχαιολογικού Μουσείου των Σκοπίων. Ο λόγος για το χάνι Κουρσουλού, το μοναδικό οθωμανικό χάνι που σώζεται ακέραιο στα Βαλκάνια, στις παρυφές της παλιάς αγοράς των Σκοπίων.

Είναι ένα από τα 50 μνημεία-πρωταγωνιστές της Βαλκανικής Ιστορίας, ενός εγχειρήματος που επιστρα-

τεύει όσο περισσότερες αισθήσεις μπορεί να μιλήσει για την πολιτιστική κληρονομιά της οθωμανικής περιόδου στα Βαλκάνια, η οποία απειλείται σοβαρά καθώς το 98% των μνημείων αυτών έχει καταστραφεί.

Λουτρά, υδραγωγεία, εκκλησίες, τζαμιά και συναγωγές, γεφύρια και πτωχοκομεία, άλλα ξεχασμένα και ερειπωμένα, άλλα σε νέα χρήση και κάποια ακόμη «ζωντανά», είναι μόνο μερικά από τα μνημεία που δημιουργήθηκαν από τον 14ο έως τον 20ό αιώνα όταν κυριάρχησε η οθωμανική παρουσία στα Βαλκάνια. Τα σημαντικότερα εξ αυτών αποτυπώθηκαν από τον φακό πέντε καταξιωμένων φωτογράφων – Ιβάν Πέτροβιτς (Σερβία), Καμίλο Νόλλας (Ελλάδα), Γιούτα Μπένζενπεργκ (Αλβανία-Γερμανία), Ιβάν Μπλάζεκ (Σκόπια) και Σαμίρ Καραχόντα (Κοσοβό-πέδιο) – και παρουσιάζονται τώρα σε μια έκθεση που ξεκινά από την Αθήνα για να ταξιδέψει στη Θεσσαλονίκη, το Βελγιάδι, την Πρίστινα, τα Σκόπια, τη Τίρανα, τη Γερμανία και τις Βρυξέλλες.

INFO

«A Balkan Tale» στο Λουτρό των Αέρηδων, Κυρρήστου 8 από την Πέμπτη στις 19.00 και έως 8 Απριλίου. Στο Internet: <http://www.balkantale.com>

Πάρτι μέσα στο Χάνι Κουρσουλού στα Σκόπια – το μοναδικό οθωμανικό χάνι που σώζεται ακέραιο στα Βαλκάνια και το οποίο λειτουργεί ως γλυπτοθήκη του Αρχαιολογικού Μουσείου (Ιβάν Μπλάζεφ)

Το μοναδικό τζαμί στα Βαλκάνια που έχει τον θόλο του κοσμημένο με γαλάζια, πράσινα και τρικοιμάζ πλακάκια, εκείνο του Ισάκ Μπέη στα Σκόπια, ο τάφος του πιο διάσημου ημιαυτόνομου πολέμαρχου του 14ου αι. Γαζί Εβρενός στα Γιαννιτσά, ο Πύργος του Ρο-

λογιού στο Μοναστήρι που ο θρύλος θέλει για να στηθεί ο ύψους 30 μ. πύργος του χρειάστηκε να αναμειχθούν 60.000 αυγά με το κονιάμα για να είναι στέρεοι οι τοίχοι, η Λευκή Γέφυρα στη Βράνια που κατασκευάστηκε στη μνήμη δυο ερωτευμένων που εφ-

χαν τραγικό τέλος, το Εβραϊκό Νεκροταφείο στη Ναισό που έχει μετατραπεί σε σκουπίδοτοπο και χώρο απόθεσης βιομηχανικών αποβλήτων, ο τεκές του Νταύρμπαλ Σουλτάν στα Ασπρόγεια Φαρσάλων με τους δύο μνημειακούς τάφους είναι μόνο μερικά από τα μνημεία που θα επιχειρήσουν να ταξιδέψουν τους επισκέπτες στον χώρο και τον χρόνο.

Το ταξίδι δεν απευθύνεται μόνο στην όραση. Μασίχα, ροδέλαιο και σαφνέ-λαιο θα προκαλούν την όσφρηση για να μεταφέρουν στους επισκέπτες τα αρώματα της εποχής, ενώ ειδικό αισθητήριο θα απελευθερώνουν φριστικούς ήχους που παραπέμπουν στο παρελθόν. Το ντοκιμαντέρ «Ξεχασμένα Βαλκάνια» που θα προβληθεί την Παρασκευή στο Γκαίτε (Ομήρου 14-16, 20.30) μαζί με τα εκπαιδευτικά προγράμματα θα συμπληρώσουν την εικόνα.

Πίσω από την πρωτοβουλία της Βαλκανικής Ιστορίας βρίσκονται το Ινστιτούτο Γκαίτε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δέκα ΜΚΟ των Βαλκανίων, το Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης, η εταιρεία Ανεμον, ενώ η επιστημονική εποπτεία ανήκει στη Χριστίνα Κουλούρη με τη συμμετοχή διεθνώς αναγνωρισμένων ιστορικών όπως ο Μαρκ Μάζαουερ.